

1—2-2007

П А Р Ч А Т А К А R C H E

1—2-2007

ARCHE 1—2 (53)
студзень 2007

**Навуковы, навукова-папулярны,
літаратурна-мастацкі часопіс
«ARCHE Пачатак» выдаецца
зь верасня 1998 году штомесяц.**

РЭДАКЦЫЯ:

Валер Булгакаў — галоўны рэдактар
Вольга Калацкая — рэдактар
Алена Казлова — сакратарка рэдакцыі
Аляксандра Макавіч — карэктарка
Алесь Яўдаха — распаўсюднік

**ARCHE is a Partner of European Cultural
Journals Network Eurozine
(www.eurozine.com).**

Адрас для допісаў: ARCHE, а/с 3, 220018
Менск-18.

Тэлефон: 8-10-48-22-543-55-58.

E-mail: arche@arche.org.by.

Заснавальнік: Андрэй Дынько.

Выдавец: установа «Рэдакцыя часопісу «Архэ-Пачатак».
Пасведчаньне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 530
ад 4.05.2001.

ISSN 1392-9682

Юрыдычны адрас: вул. Нававіленская
24/1А, каб. 2П, 220053 Менск.
Цана дамоўная.

Рэдакцыя не вяртае і не рэцэнзуе рукапісы. Рэдакцыя
рэдагуе матэрыялы, прынятыя да друку.

Часопіс можна замовіць у распаўсюднікаў:

Баранавічы — Руслан Равяка, п/с 13, 225409
Баранавічы-9, тэл. (029) 767-20-37.

Барысаў — Алег Лучына, п/с 714, 222120
Барысаў-1, тэл. (029) 33-99-161.

Берасьце — Зьміцер Шыманскі (0162) 23-68-02,
(029) 660-57-41, (029) 725-15-39, вул. Кірава 67-
3, 224000 Берасьце.

Віцебск — Барыс Хамайда, тэл. (0212) 34-52-41.

Горадня — Яўген Сьліж, тэл. (029) 788-91-93.

Полацак — Алесь Аркуш, тэл. (0214) 41-85-19.

Гомель — Зьміцер Жалезьнічэнка, тэл. (029)
533-01-58.

Магілёў — Алесь Асіпцоў,
тэл. (0222) 25-57-85, (029) 625-57-85.

Менск — Алесь Яўдаха, (029) 643-57-33.

Шукаем распаўсюднікаў зь іншых мясцінаў.

**Падпіска на часопіс «ARCHE Пачатак»
прымаецца ўва ўсіх аддзяленьнях
«Белпошты».**

Падпісана ў друк 5.01.2007.

Выхад у сьвет 15.01.2007. Фармат 70х100 у 1/16.
Друк афсэтным. Гарнітура Школьная. Ум. друк. арк. 15,5.
Наклад 700 асобнікаў. Замова

Надрукавана з гатовых дыяпазытываў заказчыка
ў друкарні ТАА «Паліграфт»,
вул. Я. Коласа, 73, 220113 Менск.

У афармленьні першай старонкі
вкладкі выкарыстан здымак.
Дызайн Ягора Шумскага.

© «ARCHE Пачатак», 2007

П а д п і с н ы і н д э к с 0 0 3 4 5

ARCHE on-line: <http://arche.bymedia.net>

ЗЬМЕСТ

АНАЛІТЫКА

- 5 **ВІТАЛЬ СІЛІЦКІ** Што супольнага паміж Ніязавым і Кастра, альбо Чаму дыктатуры перажываюць дыктатараў
 10 **ГАНС-ГЕОРГ ВІК** Як выйсьці зь беларускага тупіка?

КРЫТЫКА

- 26 **ВІТАЛЬ СІЛІЦКІ** Частка формулы, якая мела вынікам Лукашэнку
 32 **ЗЬМІЦЕР САЎКА** Вярблюд на трасянцы. Улады ўзяліся рэгуляваць тое, чым яны й ня думваюць карыстацца
 43 **З.Ф. САЎКА** Правілы левапісу, або Што нас чакае, калі новая рэдакцыя «Правілаў беларускага правапісу і пунктуацыі» стане афіцыйным дакумэнтам
 64 **ПЁТРА РУДКОЎСКІ** Пра рэлігійны дагматызм таварыша Рубінава

ЭСЭІСТЫКА

- 75 **ВАЛЯНЦІН АКУДОВІЧ** Яны проста гуляюць (Наконт моладзевага супраціву)

ПАЛЕМІКА

- 79 **ПЁТРА РУДКОЎСКІ** «Хлопчык-ідыёт» сярод «сьмецьця» Гайдэгера, або Як Бабкоў пасунуўся да межаў абсурду
 89 **АЛЕСЬ АНЦІПЕНКА** Незалежная беларуская прэса на мяжы зьнікненьня: што значыць такая сытуацыя?
 95 **ТОМАС ВЭНЦЛАВА — АНДРЭЙ КАТЛЯРЧУК** Ці можна пісаць пра Літву і забывацца пра Беларусь? Тры праекты «Міцкевіч», распачатыя ў мадэрны той час
 109 **АЛЯКСЕЙ ПІКУЛІК** Чатыры крызісы беларускай апазіцыі

ГІСТОРЫЯ

- 114 **ВОЙЦЕХ СЬЛЯШЫНСКІ** Барацьба дзяржаўных органаў зь беларускай дывэрсійнай дзейнасьцю на паўночна-ўсходніх землях міжваеннай Польшчы (1920—1925)
 147 **ЛІЯ ГРЫНФЕЛЬД** Нацыяналізм і свядомасьць
 162 **МІРАСЛАЎ ГРОХ** Ад этнічнай групы да мадэрнай нацыі: чэшскі прыклад
 174 **ЭНТАНІ СМІТ** Гісторыя і лёс нацый: адказы і адакладненні

ЛІТАРАТУРА

- 186 **ЮРЫ АНДРУХОВІЧ** Лірыка
 193 **ФІЛІП ТОПАЛ** Карла Залатара падарожжа на Корсыку
 216 **СЭМ ТОПЭРАФ** Тарангул

РЭЦЭНЗІІ

- 223 **ПАВАЛ АБРАМОВІЧ** Краіна мёртвых паэтаў
 227 **УЛАДЗІМЕР САКАЛОЎСКІ** Беларуская біблія ў нямецкім выкананьні

ПАКАЗЬНІК

- 230 Зьмест «ARCHE» за 2006 год

CONTENTS

ANALYSIS	5	VITAL SILICKI What Niyazov and Castro Have in Common or Why Dictatorships Live Longer Than Dictators
	10	HANS-GEORG WIECK How to Find a Way out of the Belarusian Dead End?
CRITICISM	26	VITAL SILICKI Part of a Formula that Resulted in Lukašenka
	32	ŽMICIER SAŬKA A Trasianka-eating Camel
	43	Ž. F. SAŬK A Rules to Rule Out All Rights or What Is to Be Expected if the New Version OF Belarusian Spelling and Punctuation Is Formally Adopted
	64	PIOTRA RUDKOŬSKI Comrade Rubinaŭ's Religious Dogmatism
ESSAYS	75	VALANCIN AKUDOVIČ They Are Just Playing (On the Youth Resistance)
DEBATE	79	PIOTRA RUDKOŬSKI 'A Dunderhead Boy' Among Heidegger's 'Trash' or How Babkoŭ Has Approached the Verge of Absurdity
	89	ALEŚ ANCIPIENKA What Does It Mean When the Independent Press Is on the Point of Extinction in Belarus?
	95	TOMAS VENCLOVA – ANDREJ KATLARČUK Can One Write about Lithuania Leaving out Belarus? The Three Mickiewicz Projects, Initiated in Modernity
	100	IRYNA ŁAŬROŬSKAJA — ANDREJ KATLARČUK Around Bieraście Only. Iryna Jaŭroŭskaja's remark and Andrej Katlarčuk's reply
	109	ALAKSIEJ PIKULIK The Belarusian Opposition's Four Crises
HISTORY	114	WOJCIECH ŚLESZYŃSKI State Bodies Fighting Belarusian Subversive Activities in the Northern East of Interwar Poland (1920—1925)
	162	MIROSLAV HROCH From an Ethnic Group Towards a Modern Nation: the Czech Case
	174	ANTHONY D. SMITH History and National Destiny: Responses and Clarifications
LITERATURE	186	JURY ANDRUCHOVIČ Welcom to My Foolish Dreamland
	193	FILIP TOPOL Karel Klenotnik's Journey to Corsica
REVIEWS	223	PAWAŁ ABRAMOVIČ A Country of Dead Poets
	227	UŁADZIMIER SAKAŁOŬSKI The Belarusian Bible in German Rendition
INDEX	230	ARCHE'2006 Contents